

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/188/2022
Identifikačné číslo spisu: 1420200841
Dátum vydania rozhodnutia: 27.09.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:1420200841.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Mgr. T. F., narodeného XX. G. XXXX, M. S., M.R. F. XX, 2./ Mgr. L. F., narodeného XX. L. XXXX, M. S., M.R. F. XX, zastúpených advokátom Mgr. Martinom Šutkom, Nové Zámky, Ernestova bašta 7, proti žalovanému Rozhlasu a televízii Slovenska, Bratislava, Mlynská dolina, IČO: 47 232 480, o uverejnenie opravy a ochranu osobnosti, naposledy vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 8C/11/2020, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 21. apríla 2022 sp. zn. 9Co/27/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV - v súčasnosti Mestský súd Bratislava IV (ďalej aj „súd prvej inštancie“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej spolu „žalobcovia“) domáhali uloženia povinnosti (i) v zmysle § 21 ods. 10 zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii (ďalej len „zákon č. 308/2000 Z.z.“) odvysielat' bližšie určenú opravu, (ii) v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka ospravedlniť sa žalobcom uverejnením ospravedlnenia vo vysielaní žalovaného v programe Reportéri, alebo v rovnako hodnotnom vysielacom čase spolu, a to slovom a písmom v bližšie určenom znení. Zároveň súd prvej inštancie rozhodol, že žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

1.1. Po opise prepisu vysielania relácie Reportéri STV Jednotka zo dňa 13. januára 2020 o 21:40 hod. prvostupňový súd opísal zistený skutkový stav, obsahu výpovedí žalobcov a uviedol právny rámec konania (§ 11, § 13 ods. 1 OZ, § 21 zákona č. 308/2000 Z. z.) s poukazom, že žalobcovia si na základe tých istých skutkových tvrdení uplatnili žalobou dva nároky. Žiadali, aby súd zaviazal žalovaného na odvysielanie opravy v súlade s § 21 zákona č. 308/2000 Z.z. a tiež na uverejnenie ospravedlnenia za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti podľa § 11 OZ.

1.2. V súvislosti s opravou podľa § 21 zákona č. 308/2000 Z.z. uviedol, že žalobcovia presne nešpecifikovali, čoho sa mal žalovaný vo svojom vysielaní dopustiť, keď zo znenia navrhovanej opravy

nebolo zrejme, ktoré konkrétne odvysielané údaje o žalobcoch mali byť nepravdivé, resp. pravdu skresľujúce, ani ako má znieť pravdivý údaj. Účelom opravy je totiž nahradiť nepravdivé údaje pravdivými údajmi, resp. údaje pravdu skresľujúce údajmi úplnými, ktoré pravde zodpovedajú a zabezpečiť tak rýchlu a účinnú ochranu vo vzťahu k dotknutej osobe a vo vzťahu k verejnosti právo na pravdivé informácie. Znenie textu opravy musí v prvom rade zodpovedať doslovnému zneniu textu odvysielaných príspevkov, pretože nemožno žiadať o opravu informácie, ktorá v príspevku neodznela, resp. odvysielaná bola ale v inom znení, ako vyplýva z textu opravy. V navrhovanom znení opravy však žalobcovia uvádzali skutočnosti, ktoré chceli v reportáži doplniť, nežiadali o opravu v reportáži odznelých výrokov, pričom sami žalobcovia v konaní uvádzali, že v reportáži boli uvedené skutočnosti pravdivé. Tvrdili však, že v reportáži nebolo uvedené všetko, čo by dalo verejnosti ucelenejší obraz o konkurze spoločnosti Elektrosvit Nové Zámky, a.s. V návrhu na opravu však nie je možné žiadať doplnenie reportáže podľa predstáv respondentov, a už vôbec nie o tvrdenia, ktorých pravdivosť nie je preukázaná (konkurz v roku 2000 bol vyhlásený v dôsledku negatívnych dopadov skoršieho konkurzu vyhláseného tesne pred Vianocami v roku 2008). Nebolo možné uložiť povinnosť odvysielat' opravu ani z dôvodu, že žalobcom nič o konaní niektorého respondenta (či I. L. hovoril pravdu v reportáži alebo v konaní pred súdom). Oprava nie je dôvodná, ani ak ide o uvedenie informácie, ktorá v reportáži odznela, ale nie v žalobcami požadovanej forme (informácie o kúpe a predaji haly VPS žalobcami), pričom sami žalobcovia potvrdili spôsob, ako halu získala spoločnosť ELISIUM, s.r.o., aj to, že na konkurze spoločnosti Elektrosvit Nové Zámky, a.s. zarobili. Účelom opravy nebolo doplniť reportáž o informácie, ktoré považujú niektorí respondenti za dôležité, hoci nemajú na pravdivosť odvysielaných informácií vplyv. Samotná reportáž bola odvysielaná vo verejnom záujme, čo potvrdili aj žalobcovia v žalobe, pričom sa dotýkala privatizácie spoločnosti, konkurzného konania spoločnosti, činnosti konkurzného sudcu, konkurzného správcu, mesta Nové Zámky v rámci konkurzného konania, určenia vlastníckeho práva k pozemkom v súvislosti so spoločnosťou v konkurznom konaní, prevodu nehnuteľností pri speňažovaní konkurznej podstaty, prevodu nehnuteľností po skončení konkurzu ako aj činnosti všeobecných súdov a orgánov činných v trestnom konaní. Keďže v reportáži neboli odvysielané žiadne nepravdivé alebo pravdu skresľujúce údaje, pričom účelom opravy nie je doplnenie informácií, ktoré v reportáži neodznali a zároveň nemajú vplyv na pravdivosť výrokov v reportáži uvedených, ani informácií, ktoré v reportáži odznali, ale nie dostatočne jasne, súd žalobu v časti o odvysielanie opravy ako nedôvodnú zamietol. Súd prvej inštancie dodal, že žalobcami tvrdená zaujatosť reportéra relácie voči nim a jeho prepojenie na skupinu kritikov cez kolegu novinára nesúvisí s uplatneným nárokom žalobcov, pričom sami žalobcovia napriek tvrdenej zaujatosti potvrdili, že uverejnené údaje v reportáži boli pravdivé.

1.3. V časti, ktorou sa žalobcovia domáhali ospravedlnenia z dôvodu, že žalovaný reportážou neoprávnene zasiahol do cti žalobcov, posúdil prvostupňový súd rovnako ako nedôvodnú. Uviedol, že v konaní nebolo preukázané, že by reportáž žalovaného neoprávnene zasiahla do práva na ochranu osobnosti žalobcov, konkrétne do práva na ochranu ich občianskej cti. Citujúc z rozhodnutia českého najvyššieho súdu sp. zn. 30Cdo/1224/2004 ďalej uviedol, že napadnutá reportáž obsahovala informácie o skutočnostiach, ktoré sami žalobcovia označili za pravdivé, pričom nešlo o skutočnosti týkajúce sa ich súkromného života. Vzhľadom na tému reportáže, ktorej cieľom bolo informovať verejnosť o konkurze spoločnosti Elektrosvit Nové Zámky, a.s. a s ním spojených udalostiach, a na pravdivosť informácií v nej uvedených, posúdil súd žalobu o ochranu osobnosti ako nedôvodnú, hoci informácie uvedené v reportáži mohli mať negatívny dopad na povesť žalobcov. Navyše navrhované znenie ospravedlnenia (do ktorého súd nemôže autoritatívne zasahovať), nebolo spôsobilé odstrániť dôsledky prípadného neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcov v zmysle § 11 OZ (žalobcovia žiadali, aby sa žalovaný ospravedlnil za odvysielanie informácií, ktoré v napadnutej relácii neodznali, resp. ich pravdivosť nebola preukázaná, o niektorých informáciách nebolo v relácii dostatočne jasne informované, v rámci navrhovaného znenia ospravedlnenia žiadali žalobcovia tiež uverejniť informácie na svoju obranu, resp. informácie sa týkali exekučných konaní iných osôb).

1.4. Prvostupňový súd záverom uviedol, že nevykonal dokazovanie výsluchom JUDr. C. P., JUDr. Y. P., JUDr. U. D. ani Ing. Y. U., ktoré navrhli žalobcovia, aby sa svedkovia vyjadrili k tomu, akým spôsobom ich redaktor žalovaného navštívil a ako im kládol otázky, a či mu dali súhlas zverejniť ich podobizeň, alebo ich prejavy. Toto dokazovanie považoval súd za neúčelné, keďže predmetom konania nebol neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti osôb navrhnutých ako svedkov, a predmetom

ich výsluchu nemali byť skutočnosťami súvisiace s navrhovaným petítom žaloby. Navyše ani samotní žalobcovia sa nedomáhali ochrany osobnosti prostredníctvom ospravedlnenia za to, akým spôsobom redaktor žalovaného žalobcov kontaktoval, prípadne, že žalovaný uverejnil ich podobizne bez súhlasu, ale za neuvedenie informácií v reportáži vo vzťahu k žalobcom. Súd nevykonával ani dokazovanie navrhované žalovaným, a to výsluch redaktora I. Q., ktorý považoval za neúčelný z dôvodu, že na rozhodnutie súdu by výsluch I. Q. nemal vplyv, keďže súd posúdil žalobu už z dôvodu navrhovaného znenia opravy a ospravedlnenia ako nedôvodnú. Rovnako za neúčelný posúdil súd aj navrhnutý výsluch Ing. L. k nadštandardnému vzťahu žalobcov a sudcu JUDr. U., pretože predmetom opravy ani ospravedlnenia neboli skutočnosťami týkajúce sa vzťahu žalobcov s JUDr. U..

1.5. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení § 262 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 21. apríla 2022 sp. zn. 9Co/27/2021 prvostupňový rozsudok potvrdil a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Po odcitovaní na vec sa vzťahujúcich zákonných ustanovení (§ 21 zákona č. 308/2000 Z.z., § 11 a § 13 OZ) odvolací súd uviedol, že prvostupňový súd ním prijaté právne závery primerane vysvetlil (body 9 až 13 napadnutého rozsudku), z odôvodnenia jeho rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie patričným spôsobom odôvodnil (§ 220 ods. 2,3 CSP) na ktoré odôvodnenie poukazuje aj odvolací súd a s ktorým sa s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP stotožnil.

2.2. Odvolací súd najskôr generálne interpretoval predmet, obsah a účel právneho inštitútu opravy v zmysle § 21 zákona č. 308/2000 Z. z. a uviedol, že žiadosť žalobcov o opravu svojou formou a rozsahom nebola primeraná napadnutým údajom, keď predmetom opravy totiž môže byť iba oprava odvysielaných nepravdivých alebo pravdu skresľujúcich tvrdení odvysielaním navrhovaných pravdivých tvrdení, avšak nie oprava celkového vyznenia odvysielaného materiálu ani oprava negatívneho obrazu o dotknutých osobách žalobcov, resp. ich komentáre a názory ako tomu bolo v tomto prípade, nakoľko údajne nepravdivé výroky, ktorých opravy sa žalobcovia domáhali v predmetnej relácii tak, ako sú uvedené a naformulované v žiadosti o opravu zo dňa 7. februára 2020 (č. I. 13 spisu) a následne petíte žaloby z 28. februára 2020 bod bodmi 1.,2., 4.,5. a 6. boli len doplnením reportáže podľa predstáv žalobcov. Práve v tomto smere sa inštitút odvysielania opravy zásadne odlišuje od iných prostriedkov ochrany, ktorých využitie prichádza do úvahy v prípade neoprávnených zásahov uskutočnených odvysielaním nepravdivých či pravdu skresľujúcich tvrdení o dotknutej osobe. Čo sa týka údajne nepravdivého výroku v žiadosti o opravu a v petíte žaloby pod bodom 3. („V súvislosti s osobou T. F. odznelo tvrdenie Mgr. C. L., že T. F. je dlžníkom (konkurzných veriteľov). Toto tvrdenie pána L. nie je pravdivé a je zarážajúce, že ako člen predstavenstva spoločnosti Elektrosvit Nové Zámky, a.s. nevie, že dlžníkom bola táto spoločnosť.“) takýto výrok v relácii vôbec neodznal a preto oprava takého výroku neprichádza do úvahy. Odvolací súd navyše zastával názor, že priamo z navrhovaného znenia opravy, ktorá potom musí byť prevzatá do žaloby, musia žalobcovia priamo uviesť v čom mala spočívať nepravdivosť údajov, prípadne skreslenie pravdy čo v danom prípade okrem bodu 3. v bodoch 1.,2., 4.,5.,6. v žiadosti o opravu a v petíte žaloby absentuje. Vzhľadom na uvedené žalovanému nevznikla zákonná povinnosť odvyselať žalobcom uplatňované znenie opravy z dôvodu že žiadosť žalobcov o odvysielanie opravy nespĺňa všetky zákonom predpísané obsahové (vecné) náležitosti podľa § 21 ods. 4 zákona č. 308/2000 Z.z. a presahuje rámec zákonnej úpravy. Námietky žalobcov a dôvody odvolania v tomto smere preto považoval odvolací súd za právne irelevantné, ktoré nie sú spôsobilé spochybniť správnosť záverov napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie.

2.3. Žalobcovia aj v odvolaní zotrvali na argumentácii o zaujatosti redaktora I. Q., ktorú však súd prvej inštancie odignoroval a zároveň namietali, že zdôvodnenie súdu v tejto časti je absolútne nedostatočné. Odvolací súd v súlade so súdom prvej inštancie zastával názor, že aj prípadná zaujatosť reportéra relácie vôbec nesúvisí s predmetom konania a preto nie je potrebné touto skutočnosť sa podrobne zaoberať. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasnilo prečo sa s uvedeným argumentom žalobcov o zaujatosti redaktora I. Q. nezoberal, postačoval na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo strán konania na spravodlivé súdne konanie (napr. IV. ÚS 115/03, II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, IV. ÚS 112/05).

2.4. K námietkam žalobcov týkajúcich sa nevykonania navrhovaných dôkazov výsluchmi svedkov a nevyhodnotenie dôkazov v kontexte celej žaloby odvolací súd poukázal nato, že celkovo súd rozhoduje na základe skutkového stavu veci zisteného z vykonaných dôkazov, ako aj na základe skutočností, ktoré neboli medzi stranami sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemá dôvodné a závažné pochybnosti. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu a nie strán sporu. Predovšetkým nevykoná dôkazy, ktoré sú pre vec nerozhodujúce a nemôžu smerovať k zisteniu skutkového stavu veci ako je tomu aj v tomto prípade keď žalobcami navrhnutí svedkovia sa mali vyjadrovať k tomu akým spôsobom ich redaktor žalovaného navštívil a ako im kládol otázky, a či mu dali súhlas zverejniť ich podobizeň, alebo ich prejavy, ktoré skutočnosti nemajú súvis s predmetom konania. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia nevykonanie navrhnutého dôkazu (výsluch svedkov) považoval za neúčelné, tento postup riadne v zdôvodnení rozsudku odôvodnil (bod 14 napadnutého rozsudku) so záverom ktorým sa stotožnil aj odvolací súd a preto nevykonanie navrhovaného dôkazu nepredstavoval porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

2.5. K druhému nároku, ktorým sa žalobcovia domáhali aby súd uložil žalovanému v zmysle § 13 ods. 1 OZ povinnosť ospravedlniť sa im uverejnením ospravedlnenia vo vysielaní žalovaného v programe Reportéri, alebo v rovnako hodnotnom vysielacom čase spolu, a to slovom a písmom odvolací súd poukázal na správne závery prvostupňového súdu. Interpretujúc ustanovenie § 11 OZ odvolací súd zastával názor, že vzhľadom na predmet reportáže, ktorej cieľom bolo podať informácie o konkurze spoločnosti Elektrosvit Nové Zámky a.s., vzhľadom na skutočnosť, že v reportáži neodznegli nepravdivé tvrdenia a informácie, čo nepopreli ani samotní žalobcovia, keď toto nie je zrejmé ani z petitu žaloby a vzhľadom na skutočnosť, že ani prípadné kritické výroky v reportáži na adresu žalobcov vzhľadom na ich intenzitu tieto nepresahovali obsahom, formou a cieľom rámec pravdivej, objektívnej kritiky. Toto konanie žalovaného nepreukazovalo objektívnu spôsobilosť existencie zásahu, ktorý vyvolal alebo bol objektívne spôsobilý vyvolať ujmu spočívajúcu v porušení alebo ohrození osobnostných práv žalobcov a rovnako nepreukazovalo ani neoprávnenosť tohto zásahu zo strany žalovaného. Nie každý neoprávnený zásah, najmä do práva na ochranu občianskej cti, čo bol aj daný prípade, keďže v reportáži sa nejednalo o súkromie žalobcov bol objektívne spôsobilý túto náležitosť splňať.

2.6. Aj napriek absencii neoprávnenosti zásahu zo strany žalovaného odvysielanou reláciou, ktorá skutočnosť bola primárnym dôvodom na zamietnutie žaloby žalobcov v druhej časti nároku sa odvolací súd stotožnil aj zo záverom súdu prvej inštancie, že navrhované znenie ospravedlnenia, nebolo spôsobilé odstrániť dôsledky prípadného neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcov v zmysle § 11 OZ. Rovnako sa odvolací súd stotožnil aj so záverom, že súd nemôže autoritatívne zasahovať do ospravedlnenia a v tomto smere považoval námietky žalobcov za nedôvodné. Ak totiž súd zistí, že navrhovaná forma morálneho zadosťučinenia nie je primeraná a tým z hľadiska ustanovenia § 13 OZ nie je tak postačujúca a účinná, potom, ak nie je žaloba zodpovedajúcim spôsobom upravená, je na súde, aby žalobu na priznanie navrhovanej formy morálneho zadosťučinenia zamietol. Text žalobcami žiadaného ospravedlnenia obsiahnutý v žalobnom petite neobsahoval žiadnu bližšiu špecifikáciu toho, aké nepravdivé a osočujúce informácie mali byť v dotknutej reportáži odvysielané. Z uvedeného vyplýva, že žalobný petit v časti ospravedlnenia nekorešponduje s dôvodmi žaloby, nakoľko ani sami žalobcovia netvrdili, že by informácie v danej reportáži boli nepravdivé a osočujúce, no domáhali sa vydania rozsudku, ktorým súd nariadi žalovanému ospravedlniť zato, že „..... Neuvyverejnením týchto podstatných údajov nemali diváci možnosť utvoriť si objektívny názor na problematiku a aj na osoby žalobcov a ich kritikov, čím sa zasiahlo do ich osobnostných práv....". Odvolací súd zastáva názor, že takéto ospravedlnenie neprichádza do úvahy a z tohto dôvodu, aj keby bol inak nárok žalobcov dôvodný, súd nemohol ich žalobe v časti nároku na zverejnenie ospravedlnenia vyhovieť. Vzhľadom na uvedené neobstojí ani obrana žalobcov, že predmetom žaloby na ochranu osobnosti nemusí byť v rámci žalovaného ospravedlnenia iba ospravedlnenie za nepravdivé výroky, ale aj ospravedlnenie za výroky, ktoré vydavateľ mal uverejniť vzhľadom k dôkazom, ktoré mal k dispozícii, no nezverejnil ich, hoci boli spôsobilé zmeniť, prípadne ovplyvniť názor divákov na reportáž.

2.7. Pretože žalovanému v odvolacom konaní trovy nevznikli, rozhodol odvolací súd tak, že žalovaný nemá voči žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie podľa § 420

písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Po opise priebehu súdneho konania navrhli zrušiť obe rozhodnutia nižších súdov a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

3.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f/ CSP namietali nepreskúmateľnosť a nedostatok dôvodov. Uviedli, že im bolo upreté právo reagovať na vedome zamlčané fakty, ktoré redaktor vopred poznal, že nimi zvolený obsah opravy presne označuje informácie, ktoré boli v reportáži neúplné, prípadne nepravdivé a taktiež obsahuje aj ich doplnenie a zároveň vysvetlenie. Podľa ich názoru problémom nebolo zverejnenie údajov konkrétnej reportáže, ale zverejnenie selektívne vybraných údajov. Odvolací súd mal presne vysvetliť, prečo požadovaná forma o obsah žiadosti žalobcov nebola dôvodná. Naviac uviedli, že p. L. v reportáži uviedol, že „... no a tu je hlavný dlžník T. F., vtedajší predseda predstavenstva“. V neposlednom rade uvádzali, že nižšie súdy porušili zásadu rovnosti účastníkov (čl. 47 ods. 3 ústavy) keď „pristúpili k hľadaniu dôvodov a obhajobe postupu žalovaného“.

3.2. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, vychádzajúc z textu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) žalobcovia uviedli, že zatiaľ neexistuje ustálená rozhodovacia prax, či sa môže verejnoprávna televízia zbaviť zákonnej povinnosti uvedenej v § 21 ods. 1 zákona č. 308/2000 Z.z. všeobecným odmietnutím odvysielania opravy.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol. Poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 59/2018 a uviedol, že žalobcami formulovaný petit opravy skôr smeroval k právu na odpoveď v zmysle Tlačového zákona, ktorý sa vzťahuje na periodickú tlač, ktorou televízne vysielanie nie je a preto v danom prípade nebolo možné požadovať odvysielanie práva na odpoveď. V súvislosti s druhým nárokom žalobcov poukázal na správne právne závery odvolacieho súdu. K dovolaniu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalovaný v podstatnom uviedol, že právna otázka musí byť kľúčová pre rozhodnutie vo veci samej, hypotetické a akademické otázky nemajú súvis s rozhodovaným sporom.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015, 7Cdo/207/2021). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

6.1. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

6.2. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 172/03).

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho

súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (písm. a), ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu (písm. b), strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník (písm. c), v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie (písm. d), rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd (písm. e), alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (písm. f).

8.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcov, že v konaní došlo k nimi tvrdenej vade zmätočnosti (bod 3.1.).

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9.2. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava odvolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

10. V neposlednom rade dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Rovnako je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

11. V danom prípade dovolateľa uplatnili dovolací dôvod (aj) v zmysle § 420 písm. f) CSP, keď predovšetkým namietali nepreskúmateľnosť a nedostatok dôvodov, keď im bolo upreté právo reagovať na vedome redaktorom zamlčané fakty. Ďalej zopakovali svoju predsúdnú argumentáciu, že nimi zvolený obsah opravy bol dostatočný a teda odvolací súd mal vysvetliť, prečo požadovaná forma o obsah žiadosti žalobcov nebola dôvodná. Navyiac uviedli, že p. L. v reportáži uviedol, že „... no a tu je hlavný dlžník T. F., vtedajší predseda predstavenstva“ (pozri bod 3.1.).

12. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť taký vadný postup súdu, ktorý sa prejavuje v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, vymykajúcich sa nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na

zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

13. Podľa názoru dovolacieho súdu i keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, v prejednávanej veci o taký prípad nešlo. Dovoláním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu.

13.1. Podľa názoru dovolacieho súdu odvolací (prvostupňový) súd primerane dostatočným spôsobom vysvetlil, prečo nebolo možné vyhovieť žalobcami požadovaným nárokom (na odvysielanie opravy v zmysle § 21 zákona č. 308/2000 Z.z. a na uverejnenie ospravedlnenia v zmysle § 13 ods. 1 OZ). Odvolací súd potvrdil nosné dôvody uvádzané prvostupňovým súdom, že - vzhľadom na obsah žalobcami v petite formulovanej opravy - účelom opravy nie je doplnenie informácií, ktoré v reportáži neodznegli a zároveň nemajú vplyv na pravdivosť výrokov v reportáži uvedených, ani informácií, ktoré v reportáži odznegli, ale nie dostatočne jasne. Vo vzťahu k druhému nároku uverejnenia ospravedlnenia v zmysle § 13 OZ rovnako správne prvostupňový súd dospel k záveru, že nebolo preukázané, že by bolo do práva na ochranu osobnosti žalobcov reportážou žalovaného neoprávnene zasiahnuté, pričom samotné znenie ospravedlnenia nebolo spôsobilé byť primeraným zadosťučinením tak aby bol naplnený účel predpokladaný ustanovením § 11 OZ. Na zdôraznenie správnosti odvolací súd v reakcii na dôvody uvedené v podanom odvolaní ďalej uviedol, že predmetom práva na opravu v zmysle § 21 ods. 1 zákona č. 308/2000 Z.z. je údaj nepravdivý alebo pravdu skresľujúci a nie nepravdivosť kritických výrokov v podobe hodnotiacich úsudkov. Právny inštitút opravy neslúži na prezentovanie názorov založených na subjektívnom posúdení dotknutej osoby, na komentovanie a hodnotenie vzniknutej situácie z pohľadu dotknutej osoby a ani na poskytnutie morálnej satisfakcie, napr. vo forme ospravedlnenia; znenie opravy musí byť objektívne, založené na preukázateľných faktoch a nie na subjektívnom pohľade dotknutej osoby. Účelom opravy je totiž nahradiť nepravdivé údaje pravdivými údajmi, resp. údaje pravdu skresľujúce údajmi úplnými, ktoré pravde zodpovedajú a zabezpečiť tak rýchlu a účinnú ochranu vo vzťahu k dotknutej osobe a vo vzťahu k (diváckej či poslucháčskej) verejnosti právo na pravdivé informácie. Preto znenie textu opravy musí zodpovedať doslovnému zneniu textu odvysielaného príspevku, pretože nemožno žiadať o opravu informácie, ktorá v príspevku neodznegla, resp. bola odvysielaná, ale v inom znení, ako vyplýva z textu opravy. Žalobcami požadovaný text opravy v prevažujúcom rozsahu (okrem bodu 3) bol (iba) doplnením reportáže podľa predstáv žalobcov, čo nezodpovedalo právnenému režimu opravy podľa § 21 zákona č. 308/2000 Z.z. V tejto súvislosti odvolací súd ďalej uviedol, že priamo z navrhovaného znenia opravy, ktorá potom musí byť prevzatá do žaloby, musia žalobcovia priamo uviesť v čom mala spočívať nepravdivosť údajov, prípadne skreslenie pravdy čo v danom prípade (okrem bodu 3) v žiadosti o opravu a v petite žaloby absentovalo. Pokiaľ žalobcovia v bode 3 navrhovanej opravy uvádzali, že v reportáži odzneglo tvrdenie p. L., že T. F. je dlžníkom (konkurzných veriteľov), čo podľa nich nebolo pravdivé, pretože dlžníkom bola spoločnosť, odvolací súd uviedol, že takýto výrok v relácii neodznegol a preto jeho oprava neprichádzala do úvahy. V súvislosti s druhým nárokom, ktorým sa žalobcovia domáhali aby súd uložil žalovanému v zmysle § 13 ods. 1 OZ povinnosť ospravedlniť sa im uverejnením ospravedlnenia vo vysielaní žalovaného v programe Reportéri, alebo v rovnako hodnotnom vysielacom čase spolu, a to slovom a písmom, odvolací súd v podstatnom uviedol, že vzhľadom na predmet reportáže, ktorej cieľom bolo podať informácie o konkurze spoločnosti Elektrosvit Nové Zámky a.s., vzhľadom na skutočnosť, že v reportáži neodznegli nepravdivé tvrdenia a informácie, čo nepopreli ani samotní žalobcovia, keď toto nie je zrejmé ani z petitu žaloby a vzhľadom na skutočnosť, že ani prípadné kritické výroky v reportáži na adresu žalobcov vzhľadom na ich intenzitu tieto nepresahujú obsahom, formou a cieľom rámec pravdivej, objektívnej kritiky. Toto konanie žalovaného nepreukazuje objektívnu spôsobilosť existencie zásahu, ktorý vyvolal alebo bol objektívne spôsobilý vyvolať ujmu spočívajúcu v porušení alebo ohrození osobnostných práv žalobcov a rovnako

nepreukazuje ani neoprávnenosť tohto zásahu zo strany žalovaného. Nie každý neoprávnený zásah, najmä do práva na ochranu občianskej cti, čo je aj daný prípade, keďže v reportáži sa nejednalo o súkromie žalobcov bude objektívne spôsobilý túto náležitosť spĺňať. Ďalším dôvodom neúspechu žalobcov bola okolnosť, že navrhované znenie ospravedlnenia, nebolo spôsobilé odstrániť dôsledky prípadného neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcov v zmysle § 11 OZ. Rovnako súd nemôže autoritatívne zasahovať do navrhovaného ospravedlnenia. Ak totiž súd zistí, že navrhovaná forma morálneho zadosťučinenia nie je primeraná a tým z hľadiska ustanovenia § 13 OZ nie je tak postačujúca a účinná, potom, ak nie je žaloba zodpovedajúcim spôsobom upravená, súd žalobu na priznanie navrhovanej formy morálneho zadosťučinenia zamietne.

13.2. Myšlienkový postup odvolacieho (prvostupňového) súdu bol preto v odôvodnení rozhodnutia dostatočne vysvetlený; odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. Dovolatelia preto nedôvodne argumentovali, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné resp. nedostatočne odôvodnené. Nosné dôvody napadnutých súdnych rozhodnutí na základe zisteného a vyhodnoteného skutkového stavu (§ 442 CSP) už na prvý pohľad neboli celkom zjavne nedôvodnené resp. arbitrárne. Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

14. Žalobcovia v dovolaní tiež namietali, že odvolací súd nesprávne posúdil nepravdivý/pravdu skresľujúci výrok p. L., že žalobca 1/ „je dlžníkom (konkurzných veriteľov)“; takúto formuláciu uviedli žalobcovia v petite žaloby (pozri bod 3.1.). V tomto ohľade poukazovali na konkrétny výrok, ktorý odznel v relácii „... no a tu je hlavný dlžník T. F., vtedajší predseda predstavenstva“, pričom odvolací súd uviedol, že takýto výrok neodznel. Podľa názoru dovolacieho súdu ani preukázanie takto samým o sebe odoznelého výroku nedosahuje prípadný nedostatok potrebnú intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces s následkom zrušenia napadnutého rozhodnutia, a to o to viac, ak výrok „je dlžníkom (konkurzných veriteľov)“ skutočne neodznel v podobe uvedenej v navrhovanej oprave, ako aj ak Mgr. L. hovoril o žalobcovi 1/ ako o dlžníkovi v postavení predsedu predstavenstva, ktorý celok reprezentuje právnickú osobu.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP

15. Dovolatelia v súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP namietali, že zatiaľ neexistuje ustálená rozhodovacia prax, či sa môže verejnoprávna televízia zbaviť zákonnej povinnosti uvedenej v § 21 ods. 1 zákona č. 308/2000 Z.z. všeobecným odmietnutím odvysielania opravy (bod 3.2.).

16. Relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP je právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (porovnaj § 432 ods. 1 CSP) a pri ktorej - s prihliadnutím na individuálne okolnosti veci (prípady) - zároveň platí, že ak by bola vyriešená správne, súdy by nevyhnutne rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom.

17. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

18. Dovolací súd vychádzajúc zo žalobcami formulovanej otázky (body 3.2.) dospel k záveru, že táto nekorešponduje s právnou otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (pozri bod 13.1.) a de lege lata nekorešponduje ani s ustanovením § 21 ods. 10 zákona č. 308/2000 Z.z. (ak vysielateľ neodvysielala opravu vôbec alebo nedodrží podmienky podľa odsekov 5 až 8, o povinnosti odvysielateľ opravu rozhodne súd na návrh osoby, ktorá o opravu žiadala).

19. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že v dovolaní absentuje také vymedzenie právnej otázky, od vyriešenia, ktorej reálne záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu; v dôsledku čoho prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP nevyplýva.

20. Dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP.

21. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené odmietol dovolanie žalobcov podľa § 447 písm. c) CSP (dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP), a vo zvyšku podľa § 447 písm. f) CSP (dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP).

22. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.